Lausunto

18.11.2020

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Kunta- ja terveysjaosto

HE 192/2020 vp ja HE 216/2020 vp; lausuntopyyntö 17.11.2020

VUODEN 2020 VII LISÄTALOUSARVIOESITYKSEN TÄYDENTÄMINEN

Kunta- ja terveysjaosto on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä asiantuntijalausuntoa viitekohdassa mainitusta asiasta. Lausuntoa on pyydetty erityisesti Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunnosta koskien momentin 33.60.38 Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19 kustannuksiin mahdollista päätösosan laajennusta. Ministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Vuoden 2020 VII lisätalousarvioesityksessä hallitus on esittänyt momentille 33.60.38 määrärahaa covid-19 testauksesta ja jäljittämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtionavustuksena Ahvenanmaan maakunnalle. Ministeriön esityksessä momentin määräraha oli alun perin 355 miljoonaa euroa, josta 350 miljoonaa siirrettiin jaettavaksi kunnille osana valtionosuusjärjestelmää. Momentille jäi siten 5 miljoonaa euroa, joka lisätalousarvioesityksen täydennyksessä korotettiin 6 miljoonaan.

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunnon mukaan covid 19-pandemia aiheuttaisi maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollolle vuonna 2020 noin 6 miljoonan euron lisäkustannukset. Maakunta ei ole saanut valtionavustusta pandemian vastaisiin toimenpiteisiin, toisin kuin manner-Suomen kunnat ja sairaanhoitopiirit. Maakunnan hallitus ehdottaa, että momentin perustelut muutetaan kattamaan kaikki sosiaali- ja terveydenhuollolle aiheutuvat lisäkustannukset, ei ainoastaan testauksesta ja jäljittämisestä aiheutuvia kustannuksia. Muutoin määräraha ei täytä sille asetettua tehtävää ja maakunta joutuu hakemaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaista lisäkorvausta.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan momentin perustelujen laajennus maakunnan hallituksen ehdottamalla tavalla on periaatteessa mahdollista. Perusteluja ei voida kuitenkaan laajentaa koskemaan kaikkia Ahvenanmaan kunnille pandemiasta aiheutuneita kustannuksia, vaan mahdollinen laajennus on rajattava koskemaan ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuollon välittömiä lisäkustannuksia. Momentin määräraha vaikuttaisi tähän nykyisellään riittävän. Koska lisätalousarvioesitys on eduskunnan käsiteltävänä, harkintavalta asiassa on kuitenkin viime kädessä eduskunnalla ja valtiovarainvaliokunnalla.

Lausunto

18.11.2020

Ministeriö haluaa kiinnittää huomiota siihen, että kunnille maksettaisiin korvauksia sekä manner-Suomessa että Ahvenanmaalla samoihin tarkoituksiin ja suunnilleen samassa laajuudessa. Huomioitava on myös, että nyt tehtävällä ratkaisulla voi olla

vaikutuksia harkittaessa vuoden 2021talousarvioesityksessä momentilla olevan 200 miljoonan euron määrärahan jakoperusteita (päätösosan kohta 4). Ministeriö toteaa myös, että lopullinen ratkaisuvalta avustusten tarkemmista jakoperusteista ja siten avustukseen oikeuttavista hyväksyttävistä kustannuksista päätettäessä tulee säilyä valtionapuviranomaisella.